

Orbán Viktor ünnepi beszéde a Himnusz születésének 200. évfordulóján tartott megemlékezésen

2023. január 22. – Szatmárcseke

Főtisztelendő és főtiszteletű Püspök Urak!
Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Magyarok!

A Himnuszt legutóbb öt nappal ezelőtt énekeltük. Álltunk Losoncon, Duray Miklós halhatatlan barátunk ravatalánál. Magyarok a Kárpát-medence minden szegletéből, leginkább persze a Felvidékről és Kis-Magyarországról. Álltunk és énekeltük. Nem búcsú gyanánt. Nem azért, hogy elköszönjünk a barátunktól. Azért énekeltük, hogy fel- és beemeljük őt az örökkévalóságba, beemeljük őt a magyarok panteonjába. Az öszszegyűlt több száz magyar mindegyike számára nyilvánvaló volt, hogy a szükséges emeltyű csak a nemzeti imádságunk lehet. Ahogy az történni szokott az olimpiai dobogó tetején álló honfitársaink vagy a nemzeti ünnepeinken megidézett, nagyszerű elődeink előtt tisztelegve is. Ezeréves távlatban sincs másik darabja a magyar kultúrának, amely képes lenne úgy felemelni a szívünket, mint a Himnuszunk. Ha arra a lehetetlen vállalkozásra adnánk a fejünket, hogy egyetlen műbe sűrítsünk mindent, ami magyar, pontosabban, ami a magyart magyarrá teszi, akkor a Himnuszt kellene választanunk. Ezért méltó és igazságos, hogy a magyar kultúra napja a Himnusz megszületésének napja legyen.

Tisztelt Ünneplők!

És akkor ott, a losonci ravatalnál elhangzott Lukács evangéliuma 21. fejezetének 28. sora. „Így szól hozzánk az Úr Jézus szava: – mondta a főtiszteletű – egyenesedjete fel, és emeljéte fel a fejetekete». S mi így is tettünk. S bár műfaját tekintve a Himnusz imádság, fohász és jeremiáda, s így a bűnbánó alázat mély és komoly testtartását követelné, a Himnuszt mégsem térde-

pelve és végképp nem leszegett fejjel énekeljük. Éppen ellenkezőleg: egyenesen, rendíthetetlenül állva, szinte szilajul és mindig felemelt fejjel.

Tisztelt Ünneplők!

Vannak művek, amelyek szerzőjük ismerete nélkül értelmezhetetlenek. Művek, amelyek a szerző értelmének szárnyalása vagy érzelmeinek mélységei nélkül üresen konganak. Művek, gyakran a magyar irodalom gyöngyszemei, melyeket szerzőjük önmagából, öntestéből és szelleméből hív elő pennája segítségével. Versek, amelyekhez vezető utat a költő elállja, és csak rajta keresztül férközhetünk a közelükbe. Ő írja, ő verseli, ő üzeni nekünk. A Himnusz nem ilyen. Mikor olvassuk, nem Kölcseyt képzeljük magunk elé. Nem az ő személyes intését értjük a versszakok mögé. És bár a Jóistent szólítjuk meg, mikor hallgatjuk vagy énekeljük, mégsem ő tölti ki a képzeletünket. Nem a költő és nem a Jóisten alakja bontakozik ki a történelem gomolygásából, hanem az a rejtélyes, megragadhatatlan és behatárolhatatlan valami, amit magyarságnak, pontosabban magyar sorsnak és magyar géniusznak nevezhetünk. Az alkotásnak, a teremtésnek, a létezésnek az a formája és minősége, amelyre csak mi, magyarok vagyunk képesek. Mások is ácsolnak csodálatos építményeket, emelnek városokat, írnak verseket, komponálnak műveket, éneklie a dalaikat, és táncolják a táncaikat, de senki sem azt és senki sem úgy, ahogy azt mi, magyarok tesszük. Miközben Kölcsey versét olvassuk, vagy Erkel dallamát énekeljük, elfeledkezünk róluk, mert meglátunk és megértünk valami náluk fontosabbat. Úgy érezzük, hogy a nekünk szánt üzenet valahonnan a múlt feneketlen kútjából száll fel hozzánk. Mintha nemzedékek szá-

zainak, az előttünk élt magyarok történelem előtti idők ködébe vesző, legelső őseinktől kiinduló, minden eddig élt magyart magába ölelő üzenete lenne, amely nemcsak nekünk szól, de minden ezután születő magyar szívét is célba veszi.

Tisztelt Ünneplők!

A Himnusz arra emlékeztet bennünket, hogy nekünk, magyaroknak is, mint minden keresztény népnek, akik értik, mi a bűn és a megbocsátás, jó okunk van a bűnbánatra. Igen, mi, magyarok sem vagyunk büntelenek. Hibáink és fogyatékoságaink is számosak. A kérdés csak az, mit kezdjünk ezzel a fel- és beismeréssel. Talán térdeljünk le a foci pályára közepén? Vagy döntsük le nagy elődeink szobrát? Tagadjuk meg és töröljük el ezeréves kultúránkat? Vagy hagyjuk, hogy az önjelölt, hazátlan és liberális cenzorok megrostálják és átírják a magyarok történelmét? Kölcsey mást mond. Papírra veti a magyar történelmi irodalom legfontosabb mondatát: „Megbűnhődte már e nép a múltat s jövődöt.” Keresztény szemmel olvasva ez nem bónusz, szabadjegy vagy menlevél további bűnök elkövetésének esetére. Keresztény lélekkel ez a mondat annyit tesz, hogy bár bűneink száma és mértéke lehet magas, de a Jóisten mégsem törölt el bennünket a föld színéről. Ha meg is büntetett bennünket, de megengedi, hogy folytathassuk a történelmünket. Ennek az lehet az egyetlen oka, hogy erényeink és érdemeink is számosak, vagyis kiérdemelhetjük, hogy jövőnk lehessen. Sok olyan nép volt, melynek sorsáról a Történelem Ura másképpen rendelkezett, és úgy tűnik, most is vannak olyanok, melyek eltűnésre ítéltettek, és ez éppen most teljesedik be rajtuk. És ha igaz, hogy megmaradásunk nem vakszerencse, hanem a Jóisten segédelmével megvívott politikai, katonai és szellemi küzdelmek, ütközetek és szabadságharcok eredménye, akkor arra is érdemes keresnünk a választ, hogy mivel érdemeltük ki, hogy még mindig mi lakjuk a Kárpát-medence közepét, és még mindig miénk mindaz, ami belőle kisarjad. Ez még akkor is igaz, ha az összehúzódó és kitáguló szív ritmusához igazodó Magyarország most éppen az összehúzódzkodás állapotában van. Senki sem állíthatja, hogy biztosan tudja, mivel érdemeltük

ki ezt. Inkább úgy lehet, hogy minden nemzedéknek joga s talán kötelessége is, hogy megtalálja a saját válaszát. S ez a válasz aligha szakítható el azoktól a veszélyektől, melyek éppen fenyegetik a magyarok életét.

Harminc évvel ezelőtt azt hittem, hogy a nemzet függetlenség iránti, soha nem lankadó vágya volt az érdekünk. A szabadság itt hordozott véres zászlói alatt elhullott legjobbjaink élte árán váltottuk meg a túléléshez való jogot, és kaptuk jutalmul a megmaradást. Most, harminc évvel később még mindig így gondolom. De azt is gondolom, hogy ez önmagában nem lett volna elegendő. Az is kellett, hogy szabadságharcainkat ne pusztán a politikai függetlenség, a gazdasági és hatalmi önrendelkezés érdekében vívjuk. Legnagyobb küzdelmeinket hol békés, hol háborús eszközökkel valójában mindig azért vívtuk, hogy azok maradhassunk, akik vagyunk. Úgy élhessünk, ahogy mi akarunk, és ne úgy, ahogy mások megmondják nekünk. Az oszmánok megmondták, ki az igazhitű és ki a gyaur, a Habsburgok, hogy ki a jó keresztény, a németek azt, hogy kivel élhetünk együtt, és kivel nem, a szovjetek arra akartak rászorítani, hogy magyarok helyett világproletárok legyünk, akik aztán egyesülhetünk. A brüsszeli bürokraták pedig liberális világpolgárrá akarnak kalapálni bennünket a divatjamúltnak ítélt magyar formánk helyett. Mindig ellenálltunk, mindig kijátszottuk őket, mindig megtaláltuk a saját élet ösvényeit. Amikor nem lehetett nyíltan felírni a zászlóra, akkor is tudta mindenki, hogy vagyunk, akik voltunk, és leszünk, akik vagyunk. Ha van erény, amely kiérdemli a túlélés jutalmát, akkor az nem más, mint az önmagunkhoz való ragaszkodás. Ezért nem tudnak csapdába csalni ma sem azok a szírhangok, amelyek arra csábítanak, ahogy ők mondják, álljunk a történelem jó oldalára. Ezért nem szédülünk bele az egyre véresebb háború örvényébe, ezért akarunk tűzszünetet, tárgyalásokat és békét. A magyarok megtanulták, hogy a történelem jó és rossz oldalát azok a nagyhatalmak fogják meghatározni, amelyek utóbb felülkekednek, és őket legkevésbé sem érdekli, mi a jó vagy mi a rossz a magyaroknak. Ezért nekünk a legbonyolultabb és legnehezebb helyzetekben is a történelem magyar oldalán kell maradnunk.

Tisztelt Ünneplők!

A megmaradás nélkülözhetetlen feltétele a helyes önismeret, önbecsülés: se túl, se alá. Különösen igaz ez ránk, magyarokra. Mi különleges nép vagyunk. Más népek erősek vagy gyengék, gazdagok vagy szegények, kicsik vagy nagyok, szabadok vagy elnyomottak. A mi lényegünket, a mi nemzeti magyar mivoltunkat nem lehet így meghatározni. Nem lehet, mert bár minden irányból szárazföld vesz körül bennünket, valójában szigetország vagyunk. Ezeregyszáz éve idejöttünk, kijelöltük a szálláshelyünket, idegenek között és szorításában. Nálunk méretesebbek árnyékában berendezték államunkat, és kialakítottuk az élet magyar rendjét. És tartjuk azóta is több mint ezeregyszáz éve. Beszéljük a mindenki más számára érthetetlen nyelvünket. Írjuk a mások számára hozzáférhetetlen mélységű és magasságú irodalmunkat, és mások számára követhetetlen észjárással navigáljuk hazánkat az európai hullámverésben. Magyarország ugyanúgy, mint kétszáz éve, a Himnusz születésének napján még mindig magyar ország. Mi mondjuk meg, ki jöhet be, ki maradhat itt, ki élhet velünk, és ki nem. És mi akarjuk meghatározni azt is, hogyan kapcsolódhat össze az életünk a szomszédainkkal. Nem jobbak vagy rosszabbak

vagyunk, hanem mások, és ezt a másságot a magyar kultúra adja, amelynek ma van az ünnepnapja. Innen, a hunniai Szatmárcsekéről is üdvözetünket és nagyrabecsülésünket küldjük a pannon Veszprém városának és népének, amely mától Európa kulturális fővárosa – bizonyítván Antall József régi tételét, miszerint magyarok vagyunk, tehát európaiak.

Tisztelt Ünneplők!

Azt akartam ma Önöknek elmondani, hogy a Himnusz üzenetét és mélyebb értelmét számunkra Lukács evangéliuma 21. fejezetének 28. sora világítja meg. Összetartozó sorok, mintha ugyanaz a szellem írta volna őket: megbűnhődte már e nép a múltat s jövődőt, ezért egyenesedjete fel, és emeljéte fel a fejeteket. Mi vagyunk a magyarok, akik nem vagyunk és nem is leszünk alávalóbbak más népeknél, és a magunk különleges mivoltában is vagyunk legalább olyan jó, derék és tiszteletreméltó nép, mint bármely másik. A többi, minden más a Jóistenre tartozik. Majd meglátjuk, hogy újabb kétszáz év múlva ki marad állva, és mely népeket rostál ki a Történelem Ura. Addig is a Jóisten mindannyiunk felett, Magyarország mindenek előtt, hajrá Magyarország, hajrá magyarok!

Teleki Pál-érem (előlap és hátlap)